

INFORMACIJA O PREDLOGU MJERA MINISTARSTVA EKONOMIJE KOJE ĆE DIREKTNO UTICATI NA KONKURENTNOST CRNOGORSKE EKONOMIJE I KOJE ĆE PREDSTAVLJATI SASTAVNI DIO EKONOMSKE POLITIKE ZA 2016. GODINU, KAO I ZA PERIOD 2016-2018. GODINA

Ministarstvo ekonomije će u 2016. godini nastaviti sa realizacijom prioriternih mjera iz Programa ekonomskih reformi 2015-2017. godina (PER), koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici od 29.01.2015. godine, a koje će direktno uticati na rast konkurentnosti crnogorske ekonomije. Takođe, neke od mjera će se sprovoditi i kasnije.

U okviru prvog dijela PER-a 2015-2017, jedna od aktivnosti koje su značajne na makroekonomskom nivou u dijelu I.5 "Sprovođenje smjernica za vođenje makroekonomske politike" se odnosi na iznalaženje održivog rješenja za Kombinat aluminijuma Podgorica i ova mjera ima dugoročni karakter.

U okviru drugog dijela PER-a 2015-2017. godine koji se odnosi na sektorske strukturne reforme u funkciji ekonomskog rasta, u nadležnosti Ministarstva ekonomije su najvećim dijelom sljedeće 4 prioritete mjere:

Prioritetna mjera 4: Povezivanja elektroenergetskih sistema Crne Gore i Italije podmorskim kablom;

Prioritetna mjera 10: Finansijska podrška sektoru MSP

Prioritetna mjera 11: Unapređenje institucionalnih i administrativnih kapaciteta za podršku MSP

Prioritetna mjera 16: Povećanje konkurentnosti privrednih društava kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda i unapređenje kvaliteta

Prioritetna mjera 18 : Unapređenje institucionalnog okvira za promociju i podsticanje investicija sa naglaskom na prerađivačku industriju.

Navedene prioritete mjere proističu iz grupa sektorskih mjera koje se odnose na energetiku, industriju i preduzetništvo, trgovinu i investicije, a koje su predviđene Programom ekonomskih reformi 2015-2017. godina, i većina njih će biti realizovana u 2016. i kasnije. Predviđene grupe mjera na sektorskom nivou (navedene u PER-u 2015-2017) koje su najvećim dijelom u nadležnosti Ministarstva ekonomije i institucija nad kojima vrši upravni nadzor, su prikazane u nastavku teksta i usmjerene su na otklanjanje prepreka za povećanje konkurentnosti.

Ove grupe mjera su definisane u sljedećim sektorima:

ENERGETIKA: U cilju dugoročnog planiranja energetskog razvoja izrađena je Strategija razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine. Implementacija ove strategije za period 2015-2020. sastoji se od mjera koje je moguće svrstati u sljedeće četiri grupe:

Prvu grupu mjera predstavlja **definisanje pravno-regulatornog okvira usklađenog sa relevantnim direktivama EU, donošenjem zakona i podzakonskih akata.** U okviru ove grupe mjera već je pripremljen Nacrt zakona o energetici, kojim će se transponovati direktive Trećeg energetskog paketa EU, Direktiva 2009/28/EZ o obnovljivim izvorima energije, Direktiva 2005/89/EZ o sigurnosti snabdijevanja električnom energijom i dio Direktive 2012/27/EU o energetskoj efikasnosti u proizvodnji, prenosu i distribuciji energije. Donošenje Zakona o energetici planirano je do kraja 2015. godine. Nakon donošenja Zakona o energetici, Zakona o prenosnim sistemima za prekograničnu razmjenu električne energije i prirodnog gasa i Zakona o obaveznim rezervama nafte i/ili naftnih derivata, koje je planirano do kraja 2015. godine, radiće se na pripremi predviđenih podzakonskih akata i implementaciji ovih zakona.

Druga grupa mjera uključuje **unapređenje institucionalnog okvira uspostavljanjem centralnog tijela za upravljanje obaveznim rezervama naftnih derivata i jačanje kapaciteta postojećih**

institucija. Uspostavljanje Centralnog tijela za obavezne rezerve nafte je osnovni preduslov za rješavanje ovog pitanja. Ovo tijelo će inicijalno biti osnovano u sklopu Ministarstva ekonomije, kao zasebna direkcija unutar Direktorata za energetiku, dok se u kasnijem periodu planira njegovo jačanje i moguće izdvajanje kao posebne institucije.

Osnov treće grupe mjera sačinjava **donošenje i realizacija akcionih planova.** Donošenje Akcionog plana za implementaciju Strategije razvoja energetike za petogodišnji period, predviđeno je do kraja 2015. godine, a njegova puna primjena se očekuje od 2016. godine. Donošenje Nacionalnog akcionog plana razvoja i korišćenja daljinskog grijanja i/ili hlađenja i visokoefikasne kogeneracije predviđeno je do kraja 2017. godine. Akcioni plan obezbjeđenja obaveznih rezervi naftnih derivata je dostavljen EK na mišljenje i njegovo usvajanje se planira 2015. godine. Nacionalni akcioni planovi za energetske efikasnost se donose za period od tri godine i sljedeći će biti usvojen u drugom kvartalu 2016. godine za period 2016-2018. godina.

Posljednja, četvrta grupa mjera **su investicije u revitalizaciju postojećih i izgradnju novih objekata za proizvodnju, prenos i distribuciju energije, kao i investiranje u programe i projekte povećanja energetske efikasnosti.** Dok su neki investicioni projekti u oblasti energetike već u toku, kao što su projekti izgradnje malih hidroelektrana i vjetroelektrana i projekti povećanja energetske efikasnosti, drugi veliki i za crnogorsku ekonomiju veoma značajni projekti u oblasti proizvodnje i prenosa energije su u različitim fazama pripreme. To su projekti izgradnje II bloka Termoelektrane Pljevlja, Jonsko-jadranskog gasovoda i Podmorskog kabla za povezivanje elektroenergetskih sistema Crne Gore i Italije.

Realizacija projekata izgradnje malih hidroelektrana, vjetroelektrana i II bloka TE Pljevlja planirana je u cilju većeg iskorišćenja raspoloživih energetske potencijala, povećanja proizvodnje električne energije i sigurnosti snabdijevanja, kao i povećanja konkurentnosti i izvozne sposobnosti crnogorske ekonomije. Na značaj ovih projekata veliki pozitivni uticaj ima projekat izgradnje podmorskog kabla za povezivanje elektroenergetskih sistema Crne Gore i Italije. U skladu sa tim, kao prioritetna mjera u cilju otklanjanja prepreka povećanju konkurentnosti crnogorske ekonomije, definisana je investicija u izgradnju Podmorskog kabla između Crne Gore i Italije (**prioritetna mjera br. 4 u PER-u 2015-2017: Realizacija projekta povezivanja elektroenergetskih sistema Crne Gore i Italije podmorskim kablom**). Nastavak realizacije ove mejre se očekuje u 2016. godini, u skladu s planiranom dinamikom investicije.

U narednom periodu će se nastaviti sa realizacijom navedenih projekata, a očekuje se da će u toku 2016. godine naročito biti intenzivirane aktivnosti u **okviru Projekta izgradnje II bloka Termoelektrane Pljevlja.** Predviđeno je da se navedeni projekti ne realizuju sredstvima iz državnog budžeta, već da se potrebna sredstva obezbjeđuju iz drugih izvora (npr. privatne investicije i sl.).

INDUSTRIJA I RAZVOJ MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA: Ostvarivanje postavljenih ciljeva u sektoru malih i srednjih preduzeća u PRCG 2013-2016. u drugim strateškim dokumentima, Crna Gora planira upotrebom različitih grupa mjera ekonomske politike. Među njima, najznačajnije su mjere **finansijske i nefinansijske podrške MSP** za konkurentnost i rast ekonomije (**prioritetna mjera br. 10 Finansijska podrška sektoru MSP i prioritetna mjera br. 11: Unapređenje institucionalnih i administrativnih kapaciteta za podršku MSP**). Nastavak mjera finansijske podrške sektoru MSP se očekuje u 2016. i kasnije, a ove mjere najvećim dijelom obezbjeđuje Investiciono-razvojni fond CG, putem instrumenata kreditne podrške i faktoringa. Dodatno, iz sredstava Budžeta će se nastaviti sa realizacijom programa bespovrante finansijske podrške u vidu grantova za klastere i MSP.

Procjene su da će se finansiranje iz sredstava IRF i državnog budžeta nastaviti u istom ili nešto većem iznosu i u 2016. godini. Dodatno, povećan obim i lakši pristup malih i srednjih preduzeća finansijama će biti omogućen eventualnim potpisivanjem novih sporazuma finansijskih institucija u sklopu EU programa za Crnu Goru.

Prioritetna mjera br. 11 će u 2016. godini biti fokusirana na jačanje administrativnih kapaciteta za 2016. godinu u skladu sa Zakonom o budžetu i raspoloživim donatorskim sredstvima.

INVESTICIJE I TRGOVINSKA INTEGRACIJA: U kontekstu članstva u STO i CEFTA-i, a pogotovo kroz proces pridruživanja Crne Gore EU, zemlja će nastaviti sa podrškom preduzećima za uvođenje odnosno implementaciju zahtjeva međunarodnih i evropskih standarda, što ima direktan uticaj na povećanje konkurentnosti domaćeg proizvoda odnosno usluge kako na unutrašnjem tako i na ino tržištu (**prioritetna mjera br. 16: Povećanje konkurentnosti privrednih društava kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda i unapređenje kvaliteta**). Nastavka ove mjere je planiran i u 2016. godini u skladu sa Zakonom o budžetu.

Veliki značaj će u narednom periodu imati skup mjera koje se odnose na **nastavak procesa harmonizacije tehničkog zakonodavstva sa EU zakonodavstvom i primjena EU standarda**. Obje grupe mjera su od ključnog značaja za uključenje Crne Gore u slobodno kretanje roba na jedinstvenom tržištu EU u trgovini, harmonizaciji tehničkog zakonodavstva i međusobnom priznavanju. Strategijom za sprovođenje pravne tekovine u oblasti slobode kretanja roba 2014-2018 definisana je dinamika za sprovođenje aktivnosti u ovoj oblasti. Pravovremena harmonizacija sa EU zakonodavstvom nije samo uslov za okončanje pregovora u toj oblasti nego je prije svega instrumenat koji omogućava razvoj privrednih aktivnosti i povećanje konkurentnosti proizvodnje u cilju lakšeg pristupa zajedničkom tržištu. Na ovaj način doprinosi se i kreiranju povoljnijeg ambijenta za SDI.

Sljedeći skup mjera u oblasti trgovinskih integracija, koji je usmjeren na doprinos povećanju konkurentnosti, odnosi se na **promociju i podsticanje stranih i domaćih direktnih investicija**. One predstavljaju jedan od značajnijih generatora ekonomije, a u cilju njihovog povećanja, koje dalje utiče na razvoj sektora MSP i zaposlenosti, povećanje proizvodnje i izvoza, neophodno je nastaviti sa unapređenjem poslovnog okruženja. Crna Gora trenutno ima aktivnu politiku promocije SDI koja je institucionalno podržana kroz aktivnosti Agencije Crne Gore za promociju stranih investicija (MIPA). Ove aktivnosti će se u narednom periodu još ojačati, tako da se u ovoj oblasti predviđaju i određena nova institucionalna rešenja (**prioritetna mjera br. 18: Unapređenje institucionalnog okvira za promociju i podsticanje investicija sa naglaskom na prerađivačkoj industriji**). Nastavak realizacije ove mjere je predviđen u 2016. godini kroz implementaciju Uredbe o direktnim investicijama sa ciljem povećanja investicija, naročito u prerađivačkoj industriji i povećanja zaposlenosti. Važan element mjere u 2016. je i implementacija zakona o Javno-privatnom partnerstvu, čije je usvajanje predviđeno u 2015. godini. Implementacija mjere će biti svakako uslovljena i opredijeljenim sredstvima u skladu sa Zakonom o budžetu u 2016. godini.

Predlog zaključaka:

1. Vlada Crne Gore razmotrila je i usvojila Informaciju o predlogu mjera Ministarstva ekonomije koje će direktno uticati na konkurentnost crnogorske ekonomije i koje će predstavljati sastavni dio ekonomske politike za 2016. godinu, kao i za period 2016-2018. godina